

CONFERENZA DEI MINISTRI GENERALI
DEL PRIMO ORDINE FRANCESCANO E DEL TOR

KONFERENCIJA GENERALNIH MINISTARA
PRVOGA FRANJEVAČKOGA REDA I TOR-a

**PISMO ZA 800. OBLJETNICU UTEMELJENJA
REDA SIROMAŠNIH SESTARA SV. KLARE**

Gospodin dao mir svima vama, siromašne sestre svete Klare!

Još je živa jeka slavlja utemeljenja Prvoga franjevačkoga reda i sad smo već svi okrenuti prema 2012. godini da zahvalimo Gospodinu za 800 godina Klarina posvećenja u Porcijunkuli. Obljetnica nije spomen slavne prošlosti, nego je događaj koji postaje memorijom, s ciljem da i iz «vlastite prošlosti crpimo dodatni zanos da obnovimo volju da služimo Crkvi».¹

Pozvane od Duha da slijedite Krista siromašnoga, raspetoga i uskrsloga, živeći sveto Evanđelje u poslušnosti, bez ikakvog vlasništva i u čistoći, čuvarice ste klarijanske karizme, posvećene žene koje surađuju sa svijetom, kontemplirajući znakove koje Duh sije i širi u povijesti. U osluškivanju Boga i danas govorite srcu muškaraca i žena našega vremena jezikom ljubavi, čije riječi prodiru u korijen egzistencije koju Bog nastanjuje.

ČVRSTO SE DRŽITE POLAZIŠTA

Spominjati se vlastitoga poziva pruža prigodu da si ponovno posvijestimo motivacije vlastitoga «da» Bogu. Iščitavajući ponovno svoju povijest poziva, vraćate se susretu s Gospodinom koji se dogodio po Riječi, po nekoj osobi, po nekome događaju ili nekom iskustvu. Nakon početnih teškoća odlučile ste slijediti Isusa Krista, dopuštajući njemu i njegovu Evanđelju da vas određuje. Privuklo vas je iskustvo Franje i Klare i, danas, njihovo «da» Kristu se po vama nastavlja u vremenu. Svjesni da su različite zgode i nezgode promicale i uvjetovale čistoću vaše «Forma vitae», da su različite stoljetne naslage ponekad preinačile izvornu intuiciju, uvjereni smo da se

---

¹ Benedikt XVI. na 23. općoj skupštini Međunarodne federacije katoličkih sveučilišta, 1. studenoga 2009. godine

obljetnica utemeljenja vašega Reda ne može ograničiti na to da bude samo jednostavno obnavljanje uspomene.

Što želimo slaviti zajedno: spomen na jedno pravilo ili sjećanje na Božju povijest s vama koja se kroz vjekove ostvarivala u vremenu i koja vam još i danas daje zanos da «opslužujete sveto Evanđelje Gospodina našega Isusa Krista, živeći u poslušnosti, bez vlasništva i u čistoći?»² Kako ponovno iznijeti na svjetlo, u njegovoj cjelovitosti, način života koji svima čini vidljivim i vjerodostojnim da je «Sin Božji postao za nas put što nam ga je riječju i primjerom pokazao i poučio nas preblaženi otac Franjo, njegov pravi ljubitelj i nasljedovatelj?»³ Kako vi i danas možete biti u Crkvi i za cijelu franjevačku obitelj živi spomen onoga što smo svi mi, kao krštenici, pozvani živjeti?

Znamo da trošite najbolje snage da budete vjerne onom što ste izabrale i obećale i, upravo stoga, osjećamo hitnost da zajedno s vama nanovo iščitavamo ovaj povijesni trenutak, koordinate vašega života kao Siromašnih sestara koje je Bog postavio u Crkvu, u franjevačku obitelj i u svijet.

Živeći Evanđelje...

U društvu bombardiranom slikama gdje je pojedinac gurnut da traži trajno predstavljanje sebe, vas je Duh pozvao da budete jednostavan znak Božje prisutnosti. Znamo da nije uvijek lako, osobito kad to zahtijeva trajno evanđeosko obraćenje uma, srca, ponašanja, struktura vaše osobnosti, da biste bile značajne i da ne biste upale u lako svjetovno takmičenje, da ne biste trgovale stožerima vašega života. Dok se poruka koja proizlazi iz vašega svjedočenja izražava strukturama, znakovima i simbolima, Pravilo što ga je Klara napisala traži danas od njezinih kćeri da evanđeoski život žive kao siromašne *sine glossa*. Znamo da u bratstvima Duh Božji potiče da se traži, da se evanđeoski razlučuje, da se održi budnom pozornost i da se razmotre strukture koje ne dopuštaju da se izravno odsijeva Božju prisutnost. Stoga ste pozvane ponovno razmotriti znakove i simbole kako bi bili shvatljivi u ovom vremenu u kojem je sve prijeporno i sumnjivo; također i sveto koje ne upućuje na ono Božje riskira da uđe u logiku «upotrijebi i baci».

Od posvećenih se traži da izražavaju ono apsolutno Božje. Vi ste, na poseban način, pozvane živjeti životom utemeljenim na znakovima i simbolima koji ne upućuju na prazninu jalove indoktrinacije, ritualizma ili aktivizma, nego na to da danas umijemo spajati korijene prošlosti i proroštvo budućnosti: strukture, znakove i simbole koji jednostavno pokazuju Boga.

Kako možete biti svjedocima njegove nazočnosti kroz način života što ga je jednom Duh povjerio Klari i kojega nastavlja povjeravati vama u ovom vremenu u kojemu se čini da slabe najelementarnije koordinate egzistencije?

Dok se cijeli svijet vrtoglavo vrti, vi, u stabilnosti, činite vidljivim da Bog oduvijek čeka muškarce i žene našega vremena da ih ljubi.

---

² PrKI I, 2, FF 2750.

³ OprKI 5, FF 2824.

Hraneći se Božjom riječi, vi je utjelovljujete u svakidašnjici kroz poslušnost u vjeri⁴. Vjera u Krista nije događaj stečen jednom zauvijek, nego je dar Duha. Ona traži stalan odgoj, stoga je treba slaviti, ispovijedati i živjeti. Njegovanjem liturgije svjedočite da Bog, Otac koji se čini blizim svakom stvorenju, poziva čovječanstvo da u povijesti stoji u njegovoj nazočnosti. Postanite u svakidašnjici vidljivi tražitelji Boga, na način hodočasnika u svijetu i prosjaka smisla.

Ako liturgija daje formu našoj vjeri, onda vjera, da bi bila uvjerljiva, treba nalaziti odjeka u svakidašnjici života na osobnoj i bratskoj razini. Nije dovoljno, dakle, misliti da se vjeruje, nužno je da slavljeno otajstvo u svakomu ostvari lice Kristovo. I danas je proširen rascjep između vjere i života.

Pomozite nam da nanovo provjeravamo naša slavija: njegovanje liturgije časova i euharistije, dok je trajno usmjerena na hvaljenje Boga, treba omogućiti, po klarijanskoj jednostavnosti, milost prisutnosti uskrslog Gospodina.

Dajući se prožeti Duhom i oblikovati Evanđeljem, vi ste posvećene žene koje se predaju Bogu. Po primjeru Franje i Klare, vi, Siromašne sestre, imate u sebi, kao i Djevica, Onoga koji obuhvaća svaku stvar i sve stvari⁵. Svjedočite u šutnji da «kontemplirate Krista evanđelja, da ga snažno ljubite, da nasljedujete njegove kreposti»⁶.

Kazujte nam, stoga, svojim životom ono što čujete, ono što gledate svojim očima, ono što kontemplirate i što vaše ruke dotiču od Riječi života⁷. Nastavite naviještati svojim postojanjem, živeći mističnu dimenziju, da Bog postoji, da je Bog ljubav⁸. U ovom svijetu koji se čini ravnodušnim prema Bogu pozvane ste da upućujete na prisutnost otajstva koje ima lice Oca. Samo tražeći strastveno Krista i njegovo kraljevstvo možemo stati uz muškarce i žene našega vremena s nadom u srcu, svjesni da smo dio iste užetom povezane skupine planinara. Dajte nam da vidimo ljepotu, da se uvijek osjećamo osobama na putu koje svaki dan u povijesti igraju kartu na život s Bogom.

Kontemplativno iskustvo Klare nas propitkuje. Ako ona poziva Janju Prašku da se sva stavi u sliku Isusa Krista (usp. 3PJa 12-13), i danas traži od vas da se dadnete preobraziti kroz kontemplaciju, da darujete svoju egzistenciju u neprekidnom traženju Boga, da se oslobodite svega onoga što zauzima njegovo mjesto i da ljubite do kraja.

Ako Bog danas traži od svih kršćana da budu odrasli u vjeri, s većim pravom od vas, posvećenih žena se traži odrasla vjera koja će znati pripovijedati vaše novo iskustvo

---

⁴ Usp. . *Služenje autoriteta i posluš* 7.

⁵ Usp. 3PJa 26, FF 2893.

⁶ Benedikt XVI., *Opća audijencija, 27. siječnja 2010. g.*

⁷ Usp. Iv 1,1.

⁸ 1Iv 4,8.

susreta s Gospodinom, da odgovorite s nadom, ondje gdje jeste, na duboka pitanja muškaraca i žena našega vremena. Samo onaj tko neprestano korača pod Božjim pogledom, može se staviti u oslušivanje onoga tko traži smisao.

Hvala za vaše neumorno traženje Boga: sloboda življena u njemu je poziv da svaki dan uranjamo u otajstvo, da vjerujemo da Bog jest jer ste ga susrele.

kao siromašne...

U ovom vremenu u kojemu samo nekolicina plovi u obilju i velik dio osoba nema ni čime se nasititi, vama, Siromašne sestre sv. Klare, Franjo nastavlja povjeravati svoju Posljednju volju: «Ja, neznatni brat Franjo, hoću da nasljedujem život i siromaštvo najvišega Gospodina našega Isusa Krista i njegove presvete Majke, i hoću da ustrajem u njemu do kraja; i molim vas, moje gospođe, i savjetujem vas da u tom presvetom životu i siromaštvu trajno živite. I mnogo se čuvajte da po čijoj nauci ili savjetu nikada ni najmanje od njega ne odstupite».⁹

Vas, Siromašne Klarine sestre, Bog je stavio na stvarno mjesto da budete znak osporavan, ne zato da branite strukture, nego da - kao siromašne - svaki dan izabirete da radikalno živite Evanđelje.

Svako bratstvo postaje alternativan znak u mjestima obilja i znak nade među onima koji žive u oskudnosti, samo ako se svjedoči vlastito predanje i povjerenje u Oca koga nam je Isus Krist objavio. Nije riječ o nekom ideološkom ili intelektualnom siromaštvu, nego o stilu života koji svjedoči potpuno povjerenje u Oca, koje se uobličuje u svakodnevnicu egzistencije. Ima naime u svijetu nekih iskustava bratstva koja izabiru da «svjedoče život krajnje trijezan i umjeren, da budu solidarni sa siromasima i da se pouzdaju samo u Providnost, da žive svaki dan od Providnosti, iz povjerenja da se stavljaju u ruke Božje»¹⁰.

Ne dopustite da vas ništa i nitko ne odvraća od te odluke. Provjeravajte je li se različitost mišljenja unutar vašega Reda temelji na zajedničkom traženju da budete vjerne Isusu Kristu i njegovu Evanđelju ili je li možda obrana stilova života ne upućuje više na Svevišnjega. Bog nastavlja zvati neke da budu proroci, ne zato da se sami slave, nego da budu znak njegove ljubavi, njegove blizine čovječanstvu: «Gospodin reče: 'Vidio sam jade svoga naroda u Egiptu i čuo sam tužbu na tlačitelje njegove. Znale su mi muke njegove'»¹¹.

Kazujte nam stilom siromašna, trijezna, ponizna života svoju vjeru u Providnost Božju: «Siromaštvo je znak pripadnosti njemu, ono je jamstvo vjerodostojnosti kraljevstva Božjega već prisutnoga među nama. Ono je sve uvjerljiviji znak u našim danima kad je riječ o siromaštvu koje se živi u bratstvu, s jednostavnim i bitnim stilom života koji je izričaj zajedništva i prepuštanja volji Božjoj»¹².

---

⁹ PosVo FF 140.

¹⁰ Benedikt XVI., Opća audijencija, 13. siječnja 2010. godine

¹¹ Usp. Izl 3,7.

¹² Fra Giacomo Bini, OFM, generalni ministar, u: *L'Osservatore Romano*, 1. veljače 2003. godine, str. 6.

Učinite da okusimo radost slobode jer, kontemplirajući, vidite Boga u svakom trenutku života. Dokažite nam da ne slijedite današnje mode, da niste u konkurenciji sa mondenošću, u kojoj prividan izgled, samo-slavlje, individualizam, upućenost samo na sebe pretendiraju da izblijeđe remek djelo Božje. Pripovijedajte nam svoju povijest s Bogom koja se hrani šutnjom, osluškivanjem, dubokim duhovnim životom.

Živeći u čvrstoći pokazujte nam ono što je istinski bitno, lijepo, autentično. Znamo da je Bog istinsko ljudsko bogatstvo¹³ i da siromaštvo oslobađa od ropstva stvari i umjetnih potreba prema kojima potiče potrošačko društvo: pomozite nam da ponovno otkrijemo da je Krist jedino blago za koje se uistinu isplati živjeti¹⁴. Za Klaru i Franju «presveto siromaštvo» nije jednostavno neka krepost, niti je samo odreknuće stvari, nego je osobito jedno ime i jedno lice: lice Isusa Krista siromašnoga i raspetoga (usp. 2PJa 19). Za njih oboje kontemplacija siromašnoga Krista ne svodi se na neku lijepo mističnu teoriju odreknuća, nego se utjelovljuje u stvarno, konkretno, bitno siromaštvo¹⁵. Pogledajmo njihovo svjedočanstvo: oboje su ljubili siromaštvo da bi nasljeđovali Krista s potpunom predanošću i slobodom da budu i za nas poziv da njegujemo unutarnje siromaštvo kako bismo rasli u povjerenju u Boga, ujedinjujući također stil trijezna života i odreknuće materijalnih dobara¹⁶.

Pozvane da slijedite, na njegov način, siromašnoga Krista, da prigrlite dakle siromaštvo, trebate pronalaziti, ako je potrebno, nove oblike da ga izrazite¹⁷ proročkim duhom kroz «jasnije svjedočenje osobnoga i zajedničkoga siromaštva [...]»¹⁸, upravo kako su učinili Franjo i Klara. Inkulturacije nekih bratstava što se suobličuju sa siromašnima koji žive u njihovu ambijentu ponekad je iznenađujuća. Kad uzajamno dijelite s onima koji nemaju, kad izabirete živjeti od nužnoga, kad ne gomilate, kad se povjeravate bratstvu, činite vjerodostojnim izbor siromaštva jer živite svoju vjeru u Boga, Oca koji se brine za čovječanstvo.

u svetom jedinstvu....

Sadašnji svijet, uronjen u globalno selo, riskira da postane pozornicom na kojoj se miču svi i nitko. Mnoštvo doista riskira da ostane zapetljano u mrežu anonimnosti: individue koje gube osjećaj pripadnosti obitelji, skupini, povijesti, čini se da napreduju bez svoga imena i bez da poznaju neko «ti».

Vi, premda u samostanu, živite u tom društvu u kojemu se umnažaju «ne-mjesta» i gdje sve utječe da život strukturira izvan vremena i bez smisla. Pojedinci često kruže bez svijesti vlastitoga identiteta, osiromašeni u komunikaciji s drugim s kim se uspostavljaju odnosi koji se često hrane uhodanom običnošću.

Vi, u čvrstoći, odražavate u povijesti nazočnost Boga koji daje smisao svakidašnjem življenju. Vi ste važan znak u Crkvi, u franjevačkoj obitelji i u svijetu, jer u ovom

---

¹³ Usp. *Vita consecrata* 90.

¹⁴ Usp. Ponovno krenuti od Krista 22.

¹⁵ Usp. *Chiara d'Assisi e di oggi*, fr. José Carballo, n.dj., str. 15- 16.

¹⁶ Usp. Benedikt XVI., Generalna audijencija, 27. siječnja 2010. godine

¹⁷ Usp. *Perfectae caritatis* 13.

¹⁸ *Instrumentum Laboris IX. biskupske sinode 'O Bogu posvećenom životu i njegovu poslanju u Crkvi i svijetu'*, 1994., 53.

vremenu u kojemu svatko zahtijeva svoja prava ili živi u funkciji vlastitoga ja, vi nam, kroz svoje odnose, nastavljate kazivati da je još moguće zaigrati na kartu ljubavi.

U svijetu koji želi svesti pojedinca na potrošača uronjenoga u zakone velikoga tržišta, vi igrate na kartu autentičnih odnosa koji se hrane šutnjom, oslušivanjem, iščekivanjem, praštanjem, besplatnošću, darivanjem, predanjem samoga sebe u vjeri, poštivanjem različitosti uloga, odnosima koji teže za tim da učine da osoba raste u slobodi, sukladno uzrastu Krista. Danas, naime, dok je opći mentalitet protegnut prema izravnavanju uloga, vi nam pokazujete kako biti «zaručnica, majka i sestra»¹⁹: u vašim bratstvima spajate čvrstoću i slatkoću, autoritet i empatiju, odgovornost i slobodu, samostalnost i povjerenje.

Prihvaćajući svaku sestru kao jedinstvenu i neponovljivu, pokazujete svijetu Božje remek djelo koje je dio stvorenoga što ga vi čuvate. Ljubite svaku osobu u njezinoj cjelovitosti, sačinjenoj od biološke, psihološke i duhovne razine, prožete Duhom, koja se ne može svesti na samo jednu dimenziju.

Raširenim primjerima netolerancije, nepoštivanja, sumnje, ugnjetavanja, vi odgovarate tako što ste uvijek jedna s drugom i zajedno, kao bratstvo, u srcu muškaraca i žena našega vremena, u dijalogu sa svima onima koji kucaju na vaše samostane. Pomognite nam da budemo osobe slušanja, da promičemo evanđeoske odnose, duboko ljudske, koji imaju za cilj uzajamno prihvaćanje svakog različitoga. Značajno je za nas zapaziti da vi u običnosti tražite uvijek sve više sreću drugoga, želite «biti za» drugoga²⁰.

Crpeći iz kontemplacije novi način kako biti posvećena žena, učite u školi Duha povezivati trajnu pozornost za Boga i za sestre. Zapažamo u vama stalan hod da se oslobodite svakoga egoizma. Ne brinite se da pod svaku cijenu budete središte svijeta i svemira: živite sukladno ekonomiji dara, sukladno duhovnosti zajedništva, ljubav ne mjerite količinom ili brojem i ne zahtijevate je od drugoga kao neko svoje pravo. Označava vas radost darovana u besplatnosti što ste naučile iz iskustva Kristove ljubavi.

Imamo potrebu da iz vaših laboratorija kulture, koja se temelji na Evanđelju, crpimo metodu koja bi nam pomogla da povežemo etičke vrijednosti sa socijalnim vrijednostima, da možemo radikalno živjeti sukladno Bogu Abrahamovu, Izakovu, Jakovljevu..., Bogu Isusa Krista i da budemo nositelji evanđelja po kulturi pravde i mira.

Znakovita je briga koju pokazujete prema formaciji. Ne dopustite da bude samo poučavanje, nego imajte pred očima umijeće bivanja. Prodirite s emotivnom inteligencijom u ono što učite i što držite značajnim za vašu egzistenciju i

---

¹⁹ 1PJa 12, FF 2863.

²⁰ Usp. *Deus Caritas est* 7.

egzistenciju drugih. Svjedočite u svakidašnjici, po ljudskom sazrijevanju koje podržava trajno obraćenje, da je moguće slijediti Isusa Krista kao siromašne sestre.

Vi za mnoge predstavljate oazu mira gdje se muškarci i žene mogu propitkivati o Otajstvu koje obavlja i prožima život. Pozvane ste učiniti vjerodostojnim da je želja za Bogom u dubini svakog stvorenja i da Bog neprestano traži muškarca i ženu da sa svakim uspostavi, u slobodi, odnos utemeljen na ljubavi. Znamo koliko na sebe uzimate brige svijeta i kako nastavljate pred Bogom moliti i zagovarati. Gledajući vas, podsjećate nas da treba sanjati zajedno da se evanđeoski svijet učini vidljivim.

Uvjereni smo da svjedočanstvo «svetog jedinstva» danas zahtijeva razmišljanje o odnosu između Prvoga i Drugoga reda. Ne možemo ne znati da je «jedan i isti Duh učinio da franjevci i one siromašne žene iziđu iz ovoga svijeta»²¹.

Koji značaj ta istina ima u našem životu? Jesmo li uvjereni da nam sveto «[...] jedinstvo omogućuju da prihvatimo, u različitosti poziva, duboku potpunost dimenzija Crkve, koju Sabor definira potpuno gorljivom u djelovanju i predanom kontemplaciji. [...] Ako nije prihvatljivo da ženski ogranak bude podložan onom muškom, ni potpuna odijeljenost ne predstavlja prihvatljivo rješenje. Štoviše, to bi bila šteta kako za franjevce tako i za sestre. Naši redovi naprotiv mogu pružiti Crkvi i svijetu svjedočenje zdrave i nužne komplementarnosti življene među dvama ograncima i u stavu velikoga i uzajamnoga poštivanja, ali istodobno i zajedništva i recipročne pomoći, da to bude slika Crkva - zajedništva»²².

Možda je došao trenutak da učvrstimo odnos koji bi znao spajati samostalnost i uzajamnost. Svjesni smo da se karizma svetoga jedinstva ne živi u zamjenjivanju niti u tutorstvu, nego u stavu oslušivanja jedni drugih i obratno, u uzajamnom poštivanju, u kontemplativnom stavu, da učinimo vidljivima zajednička bogatstva i različitosti koje čine lijepom vlastitu specifičnost i vjerodostojnim svjedočenje zajedništva življenog u Bogu, bez zbrke i bez ovisnosti.

Gospodin vas blagoslovio i čuvao

Želimo s vama sanjati kako bi Klara mogla vidjeti ostvareno Pravilo u njegovoj cjelovitosti među svojim kćerima. Ako je aktualnost Franje i Klare pred očima svih, to je stoga što Bog još nastavlja igrati na nas, i na vas osobito, kako bi se izvorno nadahnuće koje je Duh jednog dana povjerio našim utemeljiteljima, moglo uobličiti danas. Tko zna koji utjecaj može još imati u ovom vremenu svjedočenje Siromašnih sestara sv. Klare na Crkvu i na svijet!...

S Franjom želimo obnoviti s vama naše zauzimanje: «Budući da ste po božanskom nadahnuću postale kćerima i službenicama vrhovnoga svevišnjeg Kralja i nebeskoga Oca, zaručile se s Duhom Svetim odabirući da živite prema savršenosti svetoga Evanđelja, hoću i obećavam za sebe i za svoju braću uvijek voditi o vama marljivo

---

²¹ 2Čel 204

²² *Uzajamnost i komplementarnost manje braće i sestara klarisa*, Relacija generalnoga ministra fra Hermanna Schalücka na Međunarodnom kongresu asistenata Federacije kontemplativnih franjevačkih sestara (3 rujna 1996.)

brigu i posebnu skrb».²³ I sa Klarom vas molimo da budete «uvijek brižne da obdržavate ono što ste obećale Gospodinu»²⁴.

Na slavu Kristovu!

Fra José Rodríguez Carballo, OFM, generalni ministar

Fra Mauro Jöhri, OFMCAP, generalni ministar

Fra Marco Tasca, OFMCONV, generalni ministar

Fra Michael Higgins, TOR, generalni ministar

Rim, 2. veljače 2011. godine

---

²³ PrKI VI, 3-4.

²⁴ BIKI 16.